

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાબિદ (અભાગ)]

અનુક્રમાંક ૧૪૮૦૩ , પ્રાંતિક .

પુસ્તકનું નામ "સિદ્ધાર્થ કુમાર" ગાયત્રી

વિષય : ૨. ૪

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીયર્ક્ટ-સંગ્રહ
૧૯૪૮

ઇંગ્લીશ કોપી રાઈટ એક્ટ ૧૯૧૧ તથા ૧૯૧૩ તથા
૧૮૬૭ ના ૨૫ મા એક્ટ મુજબ પ્રસિદ્ધ કર્તાએ
સર્વ હકક સ્વાધી રાખ્યા છે માટે તેમની લેખીત
પરવાનગી શીવાય કોઈએ છાપવું, છપાવવું,

ડૉ. ઘીઝંટા રોડ સીવીલ હોસ્પીટાલ—અમદાવાદ

અર્પણ પત્રિકા

નેકનામદાર સખાવતે બહાદુર શેઠાણી હરકુંવર-
બાધના પ્રપૌત્ર શેઠ અનુભાઈ કાળીદાસ.

અમદાવાદ.

જેઓ મારા બાળસ્નેહી હોઈ સ્નેહ બીજને સોંપન
કરી મારા હૃદયના ભાવ રૂપી અંકુશની વૃદ્ધિ કરી વખતો
વખત મારા ઉપર ઉપકાર કરતા આવ્યા છે. તેમનો
બદલો હું વાળી શકું તેમ નથી પરંતુ આ નાટક તેમને
અર્પણ કરી મારી જાતને કેટલેક અંશે અનુભવી થએલો
માની તેમની અમર કીર્તી તેમના વડીલો માફક દેશ
દેશાંતરમાં થઈ તેઓ જય પામે તેમ ઇચ્છું છું.

પોલીસ લાઇન પાછળ }
રવીન્દ્ર કેટેજ }
મેસાણા તા. ૧૮-૮-૨૯ }

જયંતીલાલ કેશવલાલ.

અધ્યાપક.

શ્રી સંલેશ્વર પાર્શ્વનાથાય નમઃ ॥

સિધ્ધાર્થ કુમાર.

નાટકનો ટુંક સાર

અંક પહેલો.

પ્રસ્તાવના—ભારત માતાનું દર્શન, ભારતમાતા સિધ્ધાર્થ કુમાર (બુદ્ધદેવ) નામનું નાટક ભજવવા પાત્રોને આજ્ઞા કરે છે.

પ્રવેશ ૧ લો.—(સ્વર્ગ વિહાર) દયા, ધર્મ અને શાન્તીને હીસા, પાખંડ, અને સ્વાર્થ દખાવે છે. મહાદેવનું પ્રગટ થવું, દયા, ધર્મ, અને શાન્તીને બચાવે છે. અને તેમને ભગવાન બુદ્ધનો અવતાર થયાની સુચના આપે છે. સિધ્ધાર્થ કુમારના હૃદયમાં વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન કરાવવા માટે મહાદેવનું ઈન્દ્ર કુબેર અને વરુણને બોલાવવા.

પ્રવેશ ૨ લો. —(જંગલ) સિધ્ધાર્થ કુમારનું તેના મીત્રો સાથે વનકીડા કરવા આવવું, સાપનું દેડકાને ગળવું પાછળથી સમજીતું આવીને સાપને ઉપાડવો સિધ્ધાર્થ કુમારનું એક પ્રાણી બીજા

પ્રાણીનો ખોરાક છે તે જોઈને બ્યાકુળ થવું.
દેવદત્તના તીરથી હંસનું જમીન ઉપર પડવું,
સિદ્ધાર્થ કુમાર હંસની રક્ષા કરે છે. ત્યાં દેવ-
દત્ત આવીને હંસની માંગણી કરે છે.

પ્રવેશ ૩ જો—(દરબાર) સિદ્ધાર્થ કુમારને એકાન્ત ત્યા
વૈરાગ્ય ગમે છે. તેથી રાજા શુદ્ધોદનને ચિત્તા
થાય છે તેથી સિદ્ધાર્થ કુમારના લગ્નના સાડ
બીચાર કરે છે. તેવામાં દેવદત્ત ત્યા સિદ્ધાર્થ
કુમારનું હંસના સંબંધમાં વાઢવીવાઢ કરતાં
આવવું, હંસને છોડી દેવો.

પ્રવેશ ૪ જો—(જંગલ) પોતાના રૂપના પાળંડી સાધુ
વખાણુ કરે છે. ત્યાં ધનપતિ નામના વાણીયાનું
સોનાસીધી માટે જવું પાળંડી સાધુનું પુખ્ત-
રીને મળીને સોનું ઉડાડવાનો પ્રપંચ ગોઠવવો.

પ્રવેશ ૫ જો—(રાજમહેલ) યશોધરાની પતિભક્તિ,
સિદ્ધાર્થ કુમારનું સ્વપ્ન જોઈને અચાનક જાગવું
યશોધરાના પ્રેમમાં સિદ્ધાર્થ કુમારનું સપડાવવું
આકાશવાણીથી સિદ્ધાર્થ કુમારને સચેત કરવો,
સિદ્ધાર્થ કુમારનું સારથી છન્દકને લઈને શહેર
જોવા સાડ જવું.

પ્રવેશ ૬ ઠો—(જંગલ) પુત્રરીની મદદથી પાખંડી સાધુ
 ધનપતિની સ્ત્રીના દાગીના ઉડાડવા, ધનપતિની
 સ્ત્રીનું આવવું, પાપ જાહેર થવાના ભયથી
 સાધુનું નાસવું, ધનપતિનું પોતાની મુખર્ષિ
 ઉપર રોવું તથા આત્મ હત્યા કરવા તૈયાર થાય
 છે ત્યાં હયા ઉપદેશ આપી ધનપતિને બચાવવો.

પ્રવેશ ૭ મો—(નગર) સિદ્ધાર્થ કુમારનું શહેર જોવા
 નીકળવું; ઘરડા; રોગી તથા મડદાઓ જોઈને
 વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન થવો,

પ્રવેશ ૮ મો—(રાજ્ય મહાલય) રાજા શુદ્ધોદનને ભય
 કર સ્વપ્ન આવવું; સિદ્ધાર્થ કુમારનું સંસારનું
 દુખ દુર કરવા માટે વિદાયગીરી માગવી, રાજા
 શુદ્ધોદનને શોક ઉત્પન્ન થવો,

પ્રવેશ ૯ મો—(શયન મંદીર) સંસારના કલ્યાણના સાડ
 તેમજ સત્યની ખોળ કરવા સિદ્ધાર્થ કુમાર
 રાજ્યનો તેમજ યશોધરા રાણી તથા કુમાર
 રાહુલનો ત્યાગ કરે છે. ટેખડો.

અંક બીજો.

પ્રવેશ ૧ લો—(જંગલ) સિદ્ધાર્થ કુમારની કઠણ તપશ્ચર્યા
જોઈને બે શીષ્યોનું આશ્ચર્ય થવું; દેવ કન્યા-
ઓનું ગાયન તેથી સિદ્ધાર્થ કુમારના વીચારો
બદલાવવા શુદ્ધ સ્ત્રી ઓના હાથનું ખીરનું
સિદ્ધાર્થ કુમારનું લોજન કરવું.

પ્રવેશ ૨ જો—(જંગલનો રસ્તો) સિદ્ધાર્થ કુમાર એક લં-
ગડા બકરાની રક્ષા કરે છે,

પ્રવેશ ૩ જો—(યજ્ઞશાળા) સિદ્ધાર્થ કુમાર બિમ્બસાર
રાજાની યજ્ઞશાળામાં ઉપદેશ આપી જીવ હિંસા-
રોકાવે છે અને તેના ઉપદેશથી શમનક તર-
વાર ફેંકીને ચાલ્યો જાય છે બિમ્બસાર રાજા
પોતાના રાજ્યમાં જીવ હિંસા કરવી નહીં તેવો
દંઢરો પીટાવે છે.

પ્રવેશ ૪ થો—(જંગલ) રતિ અને કામદેવનું પોતાની
સેના ક્રોધ, લોભ, મોહ વીગેરે સહીત આવવું,
અને સિદ્ધાર્થ કુમારના કામ કાજમાં વિઘ્ન
પડે તેવી યુક્તિ ગોઠવવી,

પ્રવેશ ૫ મો—(તપોવન) સિદ્ધાર્થ કુમાર ધ્યાનમાં બેઠે-
લા છે ત્યાં વસંતનું આવવું, યશોધરાના વેશ-

માં રતિનું સાહેલીઓ સાથે સિદ્ધાર્થ કુમારને
છળવા સાડે આવવું પણ તેમાં નિષ્ફળ થવું
કામદેવની અડાઈ, બાદ ધરતીકંપ થઈને ગાજ
વિજ સાથે વરસાદનું પડવું છતાં સિદ્ધાર્થ કુ-
મારનું ડગવું નહીં. સિદ્ધાર્થ કુમારને કેવળ જ્ઞાન
પ્રાપ્ત થવાથી બુદ્ધા અવતાર થવો દેવતાઓનું
આવવું ને ભગવાન બુદ્ધની સ્તુતી કરવી,

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ ૧ લો—(ઉપવન) સિદ્ધાર્થ કુમારનો હાર જોઈ
મશોધરને વિરહ ઉત્પન્ન થવો. દાસીઓ આવી
મશોધરા રાણીને આશ્વાસન આપે છે. રાજ-
કુમાર સિદ્ધાર્થના વીયોગમાં રાજા શુદ્ધોદન તથા
માતા ગૌતમીનું દુઃખી થવું બે વેપારીઓ આવીને
મશોધરા રાણીને સિદ્ધાર્થ કુમારને કેવળ જ્ઞાન
પ્રાપ્ત થયું છે તેવા ખબર આપવા.

પ્રવેશ ૨ જો—(મઠ) સિદ્ધાર્થ કુમારને કલંકીત કરવા
સાડે મહાધર તેના દોસ્તોની સંગાથે કામઠળા
વેશ્યાને મોકલવી.

પ્રવેશ ૩ જો—(વિહાર) બિમ્બસાર રાજા સેનાપતિની સંગાથે બુદ્ધનો ઉપદેશ સાંભળવા સારૂ આવવું ત્યાં બુદ્ધનો ઉપદેશ સાંભળીને કામકળા વેશ્યા મહીધરનો પ્રપંચ જાહેર કરે છે. ત્યાં છન્દકનું આવવું. ભગવાન બુદ્ધને રાજા શુદ્ધોદન તથા રાણી યશોધરાનો સંદેશો કહેવો.

પ્રવેશ ૪ થો. (રસ્તો) બુદ્ધનો શાસ્ત્રનો ઉપદેશ, એક છોકરાને લાગવો અને તેથી તે છોકરો રમતમાં ધર્મનો અભ્યાસ કરે છે.

પ્રવેશ ૫ મો. (અંતઃપુર) રાણી યશોધરાના અંતઃપુરમાં પતિ વિરહ, એક દાસી આવી ભગવાન બુદ્ધ આગ્ર્યા છે તેવા સમાચાર આપવા, કુમાર રાહુલનું ત્યાં આગળ આવવું, સાત વર્ષ પછી યશોધરા રાણીને બુદ્ધનાં દર્શન, કુમાર રાહુલ યશોધરા તથા રાજા શુદ્ધોદન માતા ગૌતમી વીગેરે સર્વેનો મેળાપ છેવટનો આનંદ.

પાત્રોનાં નામ

પુરૂષ પાત્રો.

સિદ્ધાર્થ કુમાર—શુદ્ધદેવ

રાજા—શુદ્ધોદન--સિદ્ધાર્થ કુમારના પિતા.

રાહુલ કુમાર--સિદ્ધાર્થ કુમારનો પુત્ર.

રાજા બિમ્બસાર--એક રાજા.

સ્ત્રી પાત્રો.

યશોધરા--સિદ્ધાર્થ કુમારની રાણી.

ગૌતમી--સિદ્ધાર્થ કુમારની મા.

વીજેરે.

શ્વમનક, બાવા, સાધુ, સન્યાસી, કામ, ક્રોધ, લોભ વીજેરે વીજેરે

॥ श्री संखेश्वर पार्श्वनाथाय नमः ॥

सिद्धार्थ कुमार

नाटकनां गायनो.

— —
अंक १ ले.

गायन १.

स्वामी तुही तारनहार सर्व दुःख विनाशन
सख तोही सेवे, सन्तान मनरंज, जगवन्दन,
तेरो नाम, सुणको धाम, धरणी धारन
आँकार, घट घटमे रम रहा तू
तेरो जप जपे सुरनर मुनि जग भूग आदि
तुम जिन नाही कोउ हमरो प्रभु अवडे हरो जय,
विनती सुन लीने
विनय करत है स्वदेशी नैया लगे पार.

આયન ૨

પુરુષ ૧ લેા

હોહા.

જય ભારત જનની જય ભારત જનની,
 અતલ તલીત ઘોંકર તળ પદ તલ. ૧
 અરપીત રક્ત રાસ નીત નીરમલ. ૨
 સુખમે સુચીતા નીલય હીમાલય. ૧
 શુભ મુકુટ પહેનાત સુખ મય ૨

પુરુષ ૨ ને જયતી રૂચીર રમણી. (૨).... ૧

સુરજ શુસ્કો રોજ જગાતા
 પુર્ણચંદ્ર સીન્દુર લગાતા, ૧
 સુચી બસન્ત શ્રંગાર સન્નતા
 મત્રીયા નીલહરે ચમર ઢુલાતા. ૨
 જયતી રૂચી રમણી.

પુરુષ ૩ ને જય દાનવ દલની (૨)

જય જય કાલી માતુ ત્રીશુક્રીની,
 વાણી વાલમીકી પ્રસુતીની. ૧

જય લક્ષ્મી ધન ધાન્ય વીણીતીની,

જયતી જગત જનની સુનંદીની.

મુસલમાન જયતી જગત જનની (૨) જય જય કાલી માતુ.

હીન્દુ શીખખ બુદ્ધ ઇસાઈ,

જેન મુસલમા સળહે ભાઈ,

૧

હમને દેહ તુજહીસે પાઈ,

તુજે પ્રણામ કરેં હમ ભાઈ.

૨

જયતી જગત જનની

આયન ૩

અર્ધા—

વન્દે માતરમ્

સૂજલાં સફલાં, મલજલ શીતલામ્

શશ્ય સ્યામલા માતરમ્—વન્દે માતરમ્

શુભ્ર જ્યોત્સ્ના પુલકિત યાંમિનીત

કુલ્લ કુસુગિત કુમદલ શાલિનીમ્

સુહાસિનીમ્ સુમધુર ભાષિણીમ્

સુખદાં વરદાં માતરમ્ વન્દે માતરમ્

મીંશકોટિ કંઠ કલકલ નિનાદ કરાલે

ધિમીસ-કોટી ભુજે ધુત ખરકર વાલે
 કે બોલે માંતુમિ અબલે
 બહુબલ ધારિણીમ્ નમાયિ તારિણીમ્
 રિપુહલ વારિણીમ્ માર્તન્દમ—વન્દે માતરમ્

ગાયન ૪

પાત્રગણ.—હે જન્મ ભૂમિ ભારત હમ તુઝકો આદરેંગે
 નિજ બાહુબલ સે તેરે સંકટ સહી હરેંગે
 તન મન વચનસે ધનસે સેવા તેરી કરેંગે
 તેરે લિયે જીએંગે તેરેલિયે મરેંગે
 થી દુધની તેરા ભર પેટ નિત પિયા હૈ
 ઇસ હેત મનમે હમને દઢ નેમ ચહ લીયા હૈ—તેરે
 આએગી યદી વિપત્તિ કુંછ હંસ કર ઉસે સહેંગે
 સેવામેં તેરી માતા તત્પર સદા રહેંગે

ગાયન ૫

સિદ્ધાર્થ કુમાર—મોડે નિશિ દિન કલ ન પરત
 જગતકી ગતી લખત અદ્ભુત

હિલ ઝળ પૈત્રઝળ બઢત--મોહિ.

રહત રટના ચહી જીયકી

મિટે શંકા સકલ હિયકી

કોઉ વિધ ચિત થીર ન ધરત--મોહિ.

ગાયન ૬

કામકળાની સખીઓ--

મરી જે હીજકો દીદાર તો દીખા દેના

તુમહીને દે દીયા હય, તુમહી દવા દેના.

નજરીયાં પ્રેમ ભરી તરસે

બાવરીયાં કો મારા ગરજ હ તા ના દરખે. નજરીયા.

અંદ્રખદન સાજન મન મોહન કયા બોલુ હાતીમનકી.

કારે કરું સખી મન લલચાવે કુછ ન કરું કર ડરશે નજરીયા.

ગાયન ૭

સિદ્ધાર્થ કુમાર--અધીન હોકર ખુરા હૈ જીના

હૈ મરના અચ્છા સ્વતંત્ર હોકર

સરલકો તજ કર ગરબસે પ્યાલા

હૈ ભરના અચ્છા સ્વતંત્ર હોકર

પડી હોં હાથોમે હથ કડી યત્ની
 તો સ્વર્ગકે સુખસે લાભ કય હૈ
 નરકકે દુખમે નિવાસ નિશિ દિન
 હૈ કરના અચ્છા સ્વતંત્ર હોકર
 જો દાસ હોકર મિલે ભવનમેં,
 સુસ્વાદુ ભોજન તો તુચ્છ હૈ વહ
 સદૈવ ઉપવાસ કરકે વન વન
 વિચરના અચ્છા સ્વતંત્ર હોકર
 મિલે ઉપાધી યા માન પદવા
 જો સેવા કરકે તો વ્યર્થ હૈ સખ
 ધૃણા કે ગઠ હૈ મેં હોકે વ્યાકુલ
 દિતરના અચ્છા સ્વતંત્ર હોકર

ગાયન ૮

સાધુ— છલસે બલસે કલ કૌશલસે

હલ હલમેં ભી હૈ ફલ ફલતા

બિન રંગ જમાએ |બન ઢંગ જમાએ

ઈસ જગમે કામ નહી ચલતા

कुटिल नीति जज हो रग रगमें
 मिलती है माया पग पगमें
 जिन मंड जनें, पाजंड क्रिये उस जूजंड
 में कुछ नहीं मिलता
 जो चाहो येन उठाना तो सज सीजो
 युक्ति लड़ना

गामन है

सजीयो—सजीरी प्रियतम प्रभु हैं सजके प्राणधार
 हमारे तन मन सजन साजनपर बलिहार
 यशोधरा—पतिसेवामें पत्नीकी पत है और शुभ श्रृंगार—स.
 सजीयो—सती नारीकी स्वामी भक्तिसे होवे नया पार
 प्राणपतिकी प्रेम प्रीतिमें,
 यशोधरा—भजन रहे नित पद पंक्तोंके पूजे नारंभार
 सजीयो—छाह हरियाली, मुनो आली
 काली डायलिया का गान

યશોધરા—મેરી પતિહી કી ખોતીમેં લાલી હૈ

સખીયો—હસ લાલીકી શોભા નિરાલી હૈ

સુમન સુમન પર હૈ કળન મગન હૈ મનવા. છાઈ

નિશિ તારા ગનસે ભરી

નીરખી શશિ છબિ મગન અતિપ્રાન

યશોધરા—પી પી પપીહા કહકે કરે હૈ

મેરે પિયાહા ધ્યાન

સિદ્ધાર્થ—ઝોઠ પાન હમે દો પ્રાન પ્યારી અપને હાથોસે

સખીયો—હવંકી વર્ષા, ગારોં ઝોર, બોલોં મોર,

યશોધરા—ઈન પર સખ બલીદાન.

છાઈ

આયન ૧૦

આકાશવાણી—ફિરતે હૈ સુખકી ખોજમેં દિન રેન,

ફિરલી મિલતા નહીં કિસીકો ઝૈન

મચ રહા હૈ જગતમેં હા હા કાર

રણ રથલ હૈ બના હુઆ સંસાર

કુછ ભરોંસા નહી હૈ પ્રાણીકા,
માનો એક બુલબુલા હૈ પાનીકા.
જાનના ચાહતે હૈ હમ યહ ભેદ,
પર સમજતે નહીં યહી હૈ ખેદ.

ગાયન ૧૧

કર્મ વશ આડે દુખકે ઘેરેમેં
ઠોકરેં જાતે હું અન્ધેરે મેં
કર રહા હૈ પ્રતિજ્ઞા રાંસાર
દીન દુખીયોંકા કીજીયે ઉદ્ધાર
પ્રેમ પ્રેમીકી પ્રીતીકા છોડા
રાજ્યસે રાજપુત્ર મુખ મોડા
નહી અવસર વિલાંબ કરનેકા
હું સમય આપકે વિચરનેકા.

ગાયન ૧૨

ધનપતિ—હાય હાય ! બિગડ ગયા ઘર રે
સ્રી— હે ઇશ્વર !
ધનપતિ— રૂદન ન કર
સ્રી— ચલ પરેકર, કરરે બીગડ

ધનપાત— હમને તો દમડી દમડી કરકે

જોડા થા સોના, હે રામા

સ્ત્રી— હાય ઉસી ખાનકા મુઝે ભી તો

હૈયા સારા રોના

ધનપતિ— યહ તોં રસાયનસે હી ગઢા ભરેગા

સ્ત્રી— અચ્છા વહી ખાતે ફિર

ધનપતિ— પકડું કાન પકડું કાન

સ્ત્રી— પતિ અજ્ઞાન

ધનપતિ— બુદ્ધિ પ્રદાન

સ્ત્રી— કરે ભગવાન

ધનપતિ— હે નારાયન મુધિ હમરી લે

અંક ૨ જો.

—

ગાયન ૧૩

આકાશવાણી—જુગતકી વીણા બજે તો વિજય હૈ

દેહ હમનકી નય દુખમય હૈ

જૈસે ઢીલે તારકી બીના

બજે ન નિકલે સ્વર રસ ભીના

તૈસેહી અધીક ખીચનેસે ભી

તાર દુટ બનેકા ભય હૈ

જુગત

સમર્તા ગુલ્લીસે જબ યહ બજેગી

તભી મધુર અંકાર ઉઠેગી

જગતકો ઉસસે હી શાંતિ મિલેગી

બ્યાકુલકી પ્રભુ યહી વિનય હૈ.

જુગત

ગાયન ૧૪

શુદ્ધ સ્ત્રીઓ—ચલિયે વનદેવકે પૂજનકે।

કરેં પ્રેમસે દર્શન હર્ષ ભરેં

હૈં સકલ મનોરથ આજ ફલે

સખહી અપને ચે ચિત ધરેં

નિજ મનકી આશા પુરી હો।

ધન ભાગ હમારે જોયે મિલા અવસર.

ગાયન ૧૫

સિદ્ધાર્થ કુમાર—સંસાર હૈ સખ માયા

નિસ્સાર જૈસે છાયા

અંચલ તન, મન અંચલ

જોખન જીવન અંચલ

અંચલ હૈ ચહ કાયા

ધન ધામ સુખ દુઃખ અંચલ

અંચલ રવિ શશિ જલ થલ

સારે જગમેં કોઈ બી અચલ ન આયા

પ્રકૃતિને બતાયા

સંસાર હૈ સખ માયા

ગાયન ૧૬

કામદેવની સેના—સરલ સુખદ, સુધર સુભગ

છવી સુહાવની, હૃદય હારીની

પરમ રૂચિર, મલય પવન, ધીરે બહ રહી

સુધિ વિસારિની, હૃદય હારીની

કુસુમ ભરે કુંજ કુંજ ગુંજત હૈ જમર પુંજ

ચાર ચન્દકી ખિલી ચાન્દીની

વ્યાકુલ ગાન, આકુલ પ્રાન કોકીલ ગા રહી

બન વિહારિનિ હૃદય હારિની.

ગાયન ૧૭

ઓકાશ વાણી—વસુધાકી આજ કેવી શોભા અપાર હૈ
 પાવન પ્રકૃતિકે રાજમેં ચહુ દિશિ સુખદ બહાર હૈ
 સંકટ સખહી આજ જગતકે દૂર હોંગે
 સખી ગાઓ પ્યારા મધુર ગાન
 પ્રેમ શાન્તિ ચહુ ઓર દીખાતી
 વરસત શુભ કરુણાકી ધાર સુખદ બહાર હૈ.

ગાયન ૧૮

રતિ તથા સાહેલીઓ—તનિકનેન ખોલખૈન સૈન કરો હમસે પ્યારે
 છાયો ચહુ દિશિ વસંત આયો યૌવન કોતન્ત
 ત્રિવિધ પવન ચલત કરત શુંચ બ્રમર કારે કારે
 એસે સુહાને સમયમેં કુંવર તુમપર ચે ઉઠાસી
 રાવરે વનવાસી, તુમહારી પ્રેમ પ્યાસી
 ચે દાસી પડેં પર્ધ્યાં
 આઓ ઉઠો ડારો હમારે ગલબધ્યાં
 સુવડોંસે બી યોગજો ચાહે થા વિધિ વામ
 તો કયોં તરુણાઈ દર્ઠ કયોં ઉપજયો કામ
 તિહારી ક્ષણ નિરખ સજન મગન હૈ મન
 સુધિ વિસારે.

ગાયન ૧૯

રતિ તથા સાહેલીયો—

તરૂણી છખીલી સુમુખિ રસીલી પ્રિયા રંગીલી સુકુમારી
અલખેલી ઉન્મત્ત નવેલી વિમલ અન્દ્રસી ઉજ્યારી
ગોલ અમોલ કપોલવતી મૃગનયની પિક વયની પ્યારી
રમી નહીં જો એમી નારી તો નર દેહ વૃથા ધારી— તરૂણી
વિખરે કેશ વેશ અતિ સુંદર ખુલી કંચુકી ડારી
હલકી મલમલકી સારીમેં જાડે કુછ ગોરી ગોરી
એક કર હો કામીનીકી કઠિમેં એકઉ રોજ સુખ લિયા કરે
આધે નેત્ર ખુલે વ્યાકુલ મુખસે અધરામૃત પિયા કરે.

ગાયન ૨૦

દેવી દેવતા—જયતિ બુદ્ધ શુદ્ધ ચિત્ત શાંતિ શીલ શુભ વિચાર
જયતિ સત્ત્વ જ્ઞાન જ્ઞાન જયતિ રૂઢ હૃદય વિકાર
અવતરે હૈં નાથ આપ ટારનેકો ભૂમિ ભાર
ખોલનેકો દીન હીન જીવ હેતુ મોક્ષ દાર
ચારેં ચોર ભૂપૈ ઘોર હો રહા હૈ અત્યાચાર
આજ જ્ઞાન દીપ દાન દે મિટાઓ અન્ધકાર
કીજીએ દુખીત જનોંકી અળ પુકાર અંગીકાર
સકલ વિપ્લવ સૃષ્ટિ પર હો કૃપા દ્રષ્ટિ દયા ધાર.

અંક ૩ જો.

ગાયન ૨૧

યશોધરા—કહાં ગયો કિત ગયો પ્રીતમ મોરે પ્રાન
તજ કર ઇસ દીના અબલાકા ધ્યાન
જીવન જવાલા સમ હૈ મોહિ જલાતા
ઉન બિન ભવન બના હૈ રમસાન.

ગાયન ૨૨

યશોધરા—તનધન ધામ ધરણિ પુર રાજ્ય
પતિ વિહીન સખ શોક સમાજ્ય
જીય વિનુ દેહ નદી વિનુ વારી
તૈસે હિ નાથ પ્રુરૂપ બિનુ નારી
પ્રાણનાથ તુમ બિનુ જગ માહી
મોહિ તો સુખ સપને હુ તાહી

ગાયન ૨૩

સખીયો—હો ખ્યારી કાલિકા ઇતના અધીર
દયા શીલ પતિ દેવ વેગહી આવેંગે તવ તીર,—
હરે સખ પીર

નાહીં બરસાઓ નયનનસોં નીર

યશોધરા—હર બિચ મોરે શુક્રવાં બિરહા કે લાગે તીર

સખીયો—રખ મનમેં ધીર રી હો ખ્યારી

ગાયન ૨૪

કામકળા—માધવ મોરો મન હર લીયો બંશી અધર મુનાય
 હિય ચાકુલવ્યાટુલ મયો, નયનન નીંહ નખાય
 આજ તો હે મિલો સખી કુંજન પિહરવા
 કાહે બોલે જુંઠ બૈના કહે દેત તોરે ને ।
 દેખોના બિથુર રહે મુખપર બરવા.— આજ
 અંગિયાકે બન્દ દ્રૂટ કરસે કંબન છૂટે
 એક એક કે ચાર ઉપટે હૈ હરવા. આજ

ગાયન ૨૫

કામકળા— જાંટે સચ્ચાંને ને બૈયાં મરોર ડારી
 અપટ લિપટ ચુરીયાં તોર ફેર ડારી
 નિહુર પિયા તુમ બડે હો હઠીલે
 મૂરખ અનારી એયસી દેત મૈકા ગારી

ગાયન ૨૬

છાકરો— ઘર ચલતે હુએ મૈ હાયડરું
 પિતા— તેરા નાકમેં હમ ઇસી આન કરું
 છાકરો—સમજા હૈ પર તિય માત સમાન
 પિતા— ઇસકે પૈસે કો કૈસે મેં હાય બરું

છોકરો— પહલાદ અરુ દુસરા પદ
 ધન દોનોં પદોંકા અભ્યાસ ક્રિયા
 પિતા— તોડ ડાલૂંજા મેં તેરી હડી
 તૂને કુપૂત મેરા ચે નાશ ક્રિયા
 ઠાશી— પૈસે ઘડે કે દો.
 મીડાર્મ વાળો—દામ પેડે કે દો
 છોકરો— દોનોં કેા એક એક દો
 પિતા— હાય ક્યાં મ કહું ધર:—

માયન ૨૭

યથોધરા—હાય ! પિયા નહીં આએ
 ઉન બિન મોરે નૈન બહે જાય મોરા જીયા ઘખરાયે
 લલીત ફૂલ રહીં કસિયાં શુંજતા અલિ પુંજ હૈ
 મીઠે પ્યારે જગારે સુરસે ફૂક રહી કોકીલા
 પિયા બિન મોકે સારે જગમેં નાહી ભાએ
 નાહીં કુછ સુહાએ. હાય

૧ ૨૮

કોરસ— જ્યોતિ પ્રકટ ભર્મ, દુઃખ નિશા ગમ
 નીલ ગગનમે ચમક રહી હૈ, કરુણા કરકી કિરણ નર્મ

શાન્તિ

શાન્તિ

શાન્તિ

જાહેર ખબર.

નીચે લખેલા ઓપેરા અમૃત નાટક સમાજનો મુકામ
જ્યાં હોય ત્યાંથી રોકડી કીંમતે મળશે, વી. પી થી મો.
કલવામાં આવશે નહીં.

૧	સિદ્ધાર્થ કુમાર નાટકના ગાયનો હિન્દી	૦-૪-૦
૨	જયસિંહ રાઠોડ „ „ ગુજરાતી	૦-૪-૦
૩	બાપારાવળ „ „ „	૦-૪-૦
૪	કુંઠવિલાસ (શકિત હૃદય) „	૦-૪-૦
૫	યવિત્ર લીલાવતી „ „ „	૦-૪-૦
૬	માનવતી (છપાય છે) „	૦-૪-૦
૭	રજ્યાં બેગમ (છપાય છે) „	૦-૪-૦
૮	સમ્રાટચંદ્ર ગુપ્ત-હિન્દી ભાષામાં.	૦-૪-૦
૯	તેગે સિતમ „ „	૦-૪-૦
૧૦	પ્રેમયોગી „ „	૦-૪-૦

ચુનીલાલ ઈશ્વરલાલ નાયક

માલિક

અમૃત નાટક સમાજ--અમદાવાદ

